

'Fide üretiminde zararlı kontrolü'

Автор(и): проф. д-р Стойка Машева, ИЗК "Марица" Пловдив; проф. д-р Винелина Янкова, ИЗК "Марица" в
Пловдив

Дата: 10.02.2024 Брой: 2/2024

Özet

Sebze fidelerine saldıran başlıca hastalık ve zararlılar ile bunların gelişimi için uygun koşullar belirtilmiştir. Zarar belirtileri tanımlanmıştır. Agroteknik mücadele önlemleri şunlardır: dayanıklı çeşitlerin yetiştirilmesi, tohum dezenfeksiyonu, iyi hijyenik uygulamalara uyulması, fide bölmesinde optimum sıcaklık ve nem rejiminin sürdürülmesi, zararlıların kaydı için yapışkan tuzaklar ve feromon tuzaklarının yerleştirilmesi, optimum beslenme rejimi, hastalık ve zararlıların erken tespiti için düzenli izleme. Kimyasal mücadele gerektiğinde, hastalık ve zararlı etmenlerine karşı kayıtlı bitki koruma ürünleri (BKÜ'ler) listelenmiştir.

Fide bölmesinde hastalık ve zararlılarla mücadele, iyi hijyenik uygulamalarla başlar. Bunlar, kullanılan tüm malzeme ve tesislerin periyodik temizliğini veya dezenfeksiyonunu içerir. Ekonomik zarar eşiği (EZE) ile uyumlu olarak, hastalık ve zararlıların ortaya çıkışının erken tespiti için düzenli izleme ve koruyucu bitki koruma da bunları destekler.

Küçük böceklerin (sera beyazsineği, yaprak bitleri) uçan formlarını tespit etmek ve yakalamak için sarı yapışkan tuzaklar asılır; thripsler için – açık mavi, yaprak galeri sinekleri için – turuncu-sarı. Domates yaprak galeri güvesinin uçuşunun başlangıcını belirlemek ve populasyonunu azaltmak için feromon tuzakları da kullanılabilir. Hastalık lekeli yapraklar ve yaprak sapları, yaprak biti kolonileri, yumurta kümeleri, larvalar, galeriler vb. çıkarılır, seradan uzaklaştırılır ve imha edilir.

Fide üretiminde hastalıklar

Domates fidelerinde kök çürüklüğü, erken yanıklık, yaprak küfü ve gri küf görülebilir. Hıyar fideleri külleme ve mildiyö tarafından saldırıya uğrayabilir. Biber fideleri de kök çürüklüğü ve erken yanıklık tarafından saldırıya uğrar.

Fidelerde Kök Çürüklüğü

Fideyle yetiştirilen tüm sebze bitkilerinde – domates, biber, hıyar, patlıcan, marul vb. – görülür. Çeşitli üretim yönleri için fide üretiminde yıl boyunca gelişir. Bitki gelişimi için koşullar elverişsiz olduğunda ortaya çıkar – düşük hava ve toprak sıcaklıkları, su baskını, aşırı azotlu gübreleme vb. Patojenler şişmiş tohumlara saldırarak çürümelerine neden olabilir. Bazen henüz toprak yüzeyine çıkmamış çok genç filizlere saldırır ve bunlar çok hızlı ölür. Genellikle bu süreçler toprakta gerçekleşir ve zarar fark edilemez. Bu koşullar altında çıkan fideler zayıf tutunur. Farklı sıcaklık gereksinimleri olan *Pythium*, *Phytophthora*, *Fusarium*, *Pyrenochaeta lycopersici* ve *Colletotrichum atramentarium* cinslerine ait mantarlar neden olur.

İlk hasta bitkiler ve etraflarındaki sağlıklı bitkiler çıkarılır. Odak noktaları bakır sülfat veya amonyum nitrat çözeltisi – %3.0 – ile sulanır. Kalan bitkiler kayıtlı fungusitlerle – Beltanol 400 g/da, Rival 300 ml/m³; Propplant 722 SL 5 ml/m²; biyolojik ürünler Trichodermin veya Fuzacilin uygulaması; dayanıklı anaç kullanımı – ile muamele edilir. Dikilen ürünlerde kök çürüklüğü tespit edilmesi durumunda benzer uygulamalar yapılır.

Erken Yanıklık (*Alternaria porri* f. sp. *solan*)

Bu patojenin görülmesi yüksek hava neminde gözlenir. Domates ve biber yapraklarında, çapı 5-7 mm'ye ulaşan küçük sulu lekeler belirir. Daha sonra kururlar, koyu kahverengiden siyaha dönerler, konsantrik bir yapıya sahiptirler, birleşirler ve yaprak yanar. Gövde ve yaprak saplarındaki lekeler benzerdir, karakteristik konsantrik yapıya sahiptir. Yüksek bağıl hava neminde etkilenen bölgeler mantar sporulasyonunun siyah bir tabakasıyla kaplanır.

Mücadele: Tohum dezenfeksiyonu; Steril veya dezenfekte edilmiş substratta fide üretimi; Yetiştirme tesislerinde optimum sıcaklık ve nem rejiminin sürdürülmesi; Tesislerin düzenli havalandırılması; Görülmesi veya elverişli koşulların varlığında BKÜ'lerle muamele;

Ruhsatlı BKÜ'ler: Difcor 250 SC 50 ml/da; Zoxis 250 SC 70-80 ml/da; Karyal Star 60 ml/da; Captan 80 WG 150-190 g/da; Ortiva Top SC 100 ml/da; Polyram DF %0.2; Sinstar 70-80 ml/da; Score %0.05; Cidely Top 100 ml/da.

Yaprak Küfü (*Fulvia fulva*)

Yaprakların üst yüzeyinde, belirsiz sınırlara sahip düzensiz şekilli nispeten büyük, açık renkli lekeler belirir. Daha sonra sararırlar. Yüksek hava neminde alt yüzeyleri mantar sporulasyonunun açık renkli bir tabakasıyla kaplanır, bu daha sonra koyulaşır ve kadifemsi kahverengi olur. Bir yapraktaki leke sayısı fazla olduğunda, birleşirler ve yaprak yanar. Elverişli koşullarda bitkiler yapraklarını dökebilir. Hastalık yüksek hava neminde gelişir.

Mücadele: Dayanıklı çeşitlerin yetiştirilmesi; Fide bölmesinde optimum hava neminin sürdürülmesi; Düzenli havalandırma; Patojenin bunlarda hayatta kaldığı bitki artıklarının ve yabancı otların imhası. Gerekirse – BKÜ'lerle muamele.

Ruhsatlı BKÜ'ler: Zoxis 250 SC 70-80 ml/da; Ortiva Top SC 100 ml/da; Sinstar 70-80 ml/da; Score 250 SC %0.05; Cidely Top 100 ml/da.

Gri (Botrytis) K f (*Botrytis cinerea*)

Bitkilere gelişimlerinin tüm aşamalarında saldırır. Yaprak saplarında ve yaprak ayası uçlarında açık kahverengi uzun lekeler belirir. Yüksek hava neminde lekeler bol miktarda gri-kahverengi miselyum ve mantar sporulasyonu ile kaplanır. Yüksek hava nemi hastalığın gelişimi için elverişli bir ortamdır.

Mücadele: Fide bölmesinde optimum hava neminin sürdürülmesi; Düzenli havalandırma; Patojenin bunlarda hayatta kaldığı bitki artıklarının ve yabancı otların imhası; Yan sürgünler budanırken sürgün parçaları bırakılmamalıdır. Bunun güneşli havalarda ve çiy kalktıktan sonra yapılması önerilir; Etkilenen bitki kısımları torbalarda toplanır ve dışarıda imha edilir; Artan hava neminde ve ilk lekelerin görülmesinde BK 'lerle muamele yapılır;

Ruhsatlı BK 'ler: Avalon 200 ml/da; Botrybel 0.4-1.5 l/da; Geox WG 50 g/da; Difcor 250 SC 50 ml/da; Erune 40 SC 200 ml/da; Julieta 250 g/da; Captan 80 WG 150-190 g/da; Laitane 200 ml/da; Polyversum 10-30 g/da; Pretill 200 ml/da; Prolectus 50 WG 80-120 g/da; Serenade ASO SC 400-800 ml/da; Signum 100-150 g/da; Skomrid Aerosol 3 g/da; Switch 62.5 WG 100 g/da; Fontelis SC 240 ml/da; Fungisei 300 ml/da.

Хıяр Mildiyösü (*Pseudoperonospora cubensis*)

Bu hastalık, hıyar yetiştiriciliğinde tüm vejetasyon dönemi boyunca önemlidir. Yaprakların üst yüzeyinde, damarlanma ile sınırlanmış düzensiz şekilli sarımsı lekeler belirir. Yağışlı havalarda suludur ve alt yüzeyleri mantar sporulasyonunun gevşek gri-mor bir tabakasıyla kaplanır. Daha sonra lekeler büyür, birleşir ve tüm yaprak yanar. Fide bölmesinde yüksek hava neminde hastalık kısa sürede tüm bitkiyi kaplayabilir ve ölümüne neden olabilir.

Mücadele: Optimum hava ve nem rejiminin sürdürülmesi. Bölmenin düzenli havalandırılması. Mümkünse, günün erken saatlerinde ısıtmanın açılması. İlk hasta yaprakların çıkarılması ve seranın dışında imha edilmesi.

Gerekirse, BKÜ'lerle muamele.

Ruhsatlı BKÜ'ler: Aliette Flash %0.3; Bordeaux Mix 20 WP 375-500 g/da; Enervin SC 120 g/da; Erwan SC 250 ml/da; Golbex WG 250 g/da; Golbex WP 250 g/da; Zoxis 250 SC 70-80 ml/da; Infinito SC 120-160 ml/da; Keefol WG 250 g/da; Kilate WP 250 g/da; Kilate WG 250 g/da; Koprano Duo 250 g/da; Corseit 60 WG 20-30 g/da; Kocide 2000 WG 100-155 g/da; Quantum Rock 300 g/da; Previcur Energy (Prev-Gold) 160-600 ml/da; Polyram DF 180-200 g/da; Presidium One 83-100 ml/da; Propplant 722 SL 300 ml/da; Ranman Top 50 ml/da; Taegro 18.5-37.0 g/da.

